Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

LAUSUNTO
lsn Katri Aho

3.3.2026

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LEMMIKKIELÄINTEN SIIRTOJA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI (HE 192/2025 VP)**

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on saanut kirjalliset lausunnot otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä oikeusministeriöltä, Ruokavirastolta, Tullilta, Suomen Eläinlääkäriliitto ry:ltä, Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto ry:ltä, Eläinten hyvinvointikeskukselta, SEY Suomen eläinsuojelulta ja Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry:ltä

Maa- ja metsätalousministeriö lausuu edellä mainituissa lausunnoissa esitettyjen huomautusten osalta sekä valiokuntakuulemisessa 26.2.2026 esiin nousseiden seikkojen osalta kunnioittaen seuraavaa.

## *1. Yleistä*

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle toimitetuissa lausunnoissa suhtauduttiin yleisesti ottaen myönteisesti eduskunnan käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen ja sen sisältöön.

*Oikeusministeriö* totesi lausunnossaan ensinnäkin, että oikeusministeriö on lausunut asiassa esityksen valmistelun aikana. Oikeusministeriön lausunnon mukaan jatkovalmistelussa esitystä on täydennetty ja täsmennetty ja esityksen säännöskohtaisista perusteluista käy nyt selvemmin ilmi niiden muutosehdotusten teknisluonteisuus, joihin oikeusministeriö oli kiinnittänyt aiemmassa lausunnossaan huomiota. Oikeusministeriöllä ei ollut asiassa muuta lausuttavaa.

*Ruokavirasto* kannatti lausunnossaan ensinnäkin esityksessä ehdotettua eläintautien seurantaan liittyvän eläintautilain 23 §:n (Eläintautien seuranta) määräyksenantovaltuuden selkeyttämistä ja täsmentämistä sekä esityksessä ehdotettua eläintautilain 93 §:n (Toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu) täydennystä, jonka mukaan Ruokavirasto tai Tulli voisi tilanteessa, jossa jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu, myös itse toimeenpanna eläimen lopettamisen tai tuotteen hävittämisen toimijan kustannuksella. Ruokavirasto kannatti lausunnossaan myös eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annettuun lakiin, jäljempänä *tuontivalvontalaki*, esityksessä ehdotettua tuontivalvonnan seuraamusmaksun nykyisen kuuden kuukauden määräajan yhtenäistämistä eläintautilain vastaavan 12 kuukauden aikarajan kanssa.

*Tulli* viittasi lausunnossaan hallituksen esityksen lausuntokierroksella antamaansa lausuntoon ja piti kannatettavana ehdotettua eläintautilain 93 §:n (Toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu) täsmentämistä siten, että toimivaltaisella viranomaisella olisi mahdollisuus huolehtia sekä eläimen lopettamisesta että tuotteen hävittämisestä sen sijaan, että lopettamista tai hävittämistä koskevan päätöksen täytäntöönpano olisi kaikissa tilanteissa toimijan tai lemmikkieläinten pitäjän itsensä vastuulla. Edelleen Tullin lausunnon mukaan tuontivalvontalain seuraamusmaksun määräajan yhtenäistäminen eläintautilain seuraamusmaksun kanssa selkeyttää seuraamusmaksun käyttöä sekä yhdenmukaistaa valvontaa.

*Suomen Eläinlääkäriliitto ry* kannatti lausunnossaan esitettyjä muutoksia. Lausunnossa todettiin, että Europan unionin uudet säädökset tulevat suoraan voimaan jäsenvaltioissa, mutta Suomen kannattaa hyödyntää niissä annettuja mahdollisuuksia kansallisiin joustoihin ja poikkeuksiin. Edelleen lausunnossa katsottiin, että ministeriön tekemät tarkennukset luonnosteluvaiheen lausuntojen perusteella ovat kannatettavia ja että erityisesti Tullin antamien kommenttien perusteella oli tarve selkeyttää viranomaisten toimivaltaa eläinten lopettamisessa ja tuotteiden hävittämisessä.

Lausuntonsa lopuksi Suomen Eläinlääkäriliitto ry totesi tuontivalvontalain 7 §:ään (Muut viranomaiset) liittyen seuraavaa: ”Elintarvikelain uudistuksen myötä termi ”laitos” on korvattu termillä ”hyväksytty elintarvikehuoneisto”. Tarvittaessa säädöstekstiin voidaan lisätä maininta elintarvikehuoneistosta, jotta se vastaa selkeästi nykyistä lainsäädäntötermistöä: ”Elintarvikelain (297/2021), eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) tai eläintautilain (76/2021) mukainen määränpäänä olevaa elintarvikehuoneistoa, laitosta tai tilaa valvova viranomainen on määränpäänä olevan laitoksen toimivaltainen viranomainen sellaisten eläinten tai tavaroiden osalta […]”.

*Suomen Kunnaneläinlääkäriliitto ry* kannatti lausunnossaan eläintautilain 93 §:n (Toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu) täsmennystä Ruokaviraston ja Tullin toimivaltuuksista tilanteessa, jossa tuodussa eläimessä tai tuotteessa ilmenee tuontiehtojen puutteita, joita ei voida korjata. Lausunnossa pidettiin hyvänä sitä, että jäsenvaltioon kolmannesta maasta tai alueelta muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien pentujen raivotautirokotuksia koskeva poikkeusmahdollisuus poistuu. Edelleen lausunnossa todettiin, että jäsenvaltio voi kuitenkin edelleen sallia sellaisten koiran-, kissan- tai fretinpentujen muun kuin kaupallisen siirron toisesta jäsenvaltiosta, joita ei vielä ole rokotettu raivotautia vastaan tai joille annettu raivotautirokotus ei vielä ole voimassa, ja katsottiin, että asetuksella voitaneen sallia rokottamattomien pentujen tuonti joistakin jäsenvaltioista, mutta raivotaudin leviäminen Suomeen pitää kaikin keinoin pyrkiä estämään.

*Eläinten hyvinvointikeskus* kiitti mahdollisuudesta antaa lausunto ja totesi lausunnossaan, että esityksellä lemmikkieläinten siirtoja koskevaksi lainsäädännöksi ei todennäköisesti ole merkittäviä negatiivisia tai positiivisia vaikutuksia eläinten hyvinvointiin.

*SEY Suomen eläinsuojelun* lausunto koski ainoastaan tuontivalvontalain 10 §:n (Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus) 2 momenttia. Lausunnossa ehdotettiin, että tuontivalvontalain 10 §:n 2 momentista poistetaan lause "ja kyse on sellaisesta laissa rangaistavaksi säädetystä teosta, josta voi seurata vankeusrangaistus." Lausunnossa katsottiin, että perusteettoman korkealle nostettu tarkastuskynnys on omiaan estämään tuontivalvontalain tarkoitusta eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta katsottuna.

*Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry* piti lausunnossaan nyt käsiteltävänä olevaa hallituksen esitystä lemmikkieläinten siirtoja koskevaksi lainsäädännöksi tarpeellisena ja piti hyvänä sitä, että eläintautilakia selkiytetään ja täsmennetään eläintautien seurantaan liittyvän määräyksenantovelvollisuuden osalta. Lausunnossa pidettiin hyvänä sitä, että lemmikkien kaupallisen siirron ja muun lemmikkien siirron välinen ero on määritelty lainsäädännössä selkeästi, jolloin väärinkäsityksiä ei synny. Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry painotti lausunnossaan sitä, että lainsäädännön toteutumisen valvontaan tulee olla riittävästi resursseja.

## 2. Huomioita lausunnoissa esitettyihin seikkoihin

Tuontivalvontalain osalta eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle annetuissa lausunnossa on ehdotettu muutettavaksi eduskuntakäsittelyn aikana 7 §:n (Muut viranomaiset) 2 momenttia ja 10 §:n (Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus) 2 momenttia. Näiden ehdotusten osalta maa- ja metsätalousministeriö lausuu seuraavaa.

Suomen Eläinlääkäriliitto ry on sen lausunnosta tarkemmin ilmenevillä perusteilla esittänyt, että ***tuontivalvontalain 7 §:n 2 momenttia*** täydennettäisiin siten, että siihen lisättäisiin maininta elintarvikehuoneistosta, jotta säännös vastaa selkeästi nykyistä lainsäädäntötermistöä. Maa- ja metsätalousministeriö pitää ehdotusta kannatettavana. Näin ollen tuontivalvontalain 7 §:n 2 momentti voitaisiin muuttaa eduskuntakäsittelyn kuluessa esimerkiksi seuraavasti:

> Elintarvikelain (297/2021), eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) tai eläintautilain (76/2021) mukainen määränpäänä olevaa elintarvikehuoneistoa, laitosta tai tilaa valvova viranomainen on määränpäänä olevan elintarvikehuoneiston tai laitoksen toimivaltainen viranomainen sellaisten eläinten tai tavaroiden osalta, joiden kuljetuksen ja saapumisen seuraamisesta rajatarkastusasemalta Euroopan unionissa sijaitsevaan elintarvikehuoneistoon, laitokseen tai tilaan säädetään valvonta-asetuksen 77 artiklan 1 kohdan b alakohdan tai mainitun artiklan 2 kohdan nojalla annetussa delegoidussa asetuksessa.

SEY Suomen Eläinsuojelu on lausunnossaan ehdottanut siitä tarkemmin ilmenevin perustein, että ***tuontivalvontalain 10 §:n 2 momentista*** poistetaan lause "ja kyse on sellaisesta laissa rangaistavaksi säädetystä teosta, josta voi seurata vankeusrangaistus." Tältä osin maa- ja metsätalousministeriö toteaa ensinnäkin, että tässä hallituksen esityksessä tuontivalvontalain 10 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ainoastaan teknisesti siten, että momentista poistettaisiin viittaus 21.4.2026 kumoutuvaan lemmikkieläinasetukseen. Muutoin momentin sanamuotoa tai sisältöä ei ehdoteta muutettavaksi. Kyseiseen momenttiin ehdotettu muutos on siis ainoastaan tekninen.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että tuontivalvontalakia koskeva hallituksen esitys (HE 56/2019 vp) on ollut myös eduskunnan perustuslakivaliokunnan käsiteltävänä (kts. PeVL 19/2019 vp). Tuontivalvontalain 10 §:n 2 momentin voimassa oleva sanamuoto on eduskuntakäsittelyn yhteydessä yhteistyössä eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan ja perustuslakivaliokunnan (sekä maa- ja metsätalousministeriön) muokattu voimassa olevaan, eduskunnan perustuslakivaliokunnan vakiintuneeseen lausuntokäytäntöön perustuvaan sanamuotoon siltä osin kuin kyse ei ole Suomen tullialueelle tai siihen kuuluvan erityisen veroalueen alueelle saapumisen välittömässä yhteydessä tehtävästä

kulkuneuvoon kohdistuvasta tarkastuksesta (kts. myös MmVM 3/2019 vp). Valvonta-asetukseen ei sisälly myöskään sellaista säännöstä, jonka osalta olisi mahdollisuutta poiketa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävien tilojen osalta perustuslain 10 §:n yksityisyyden suojaa koskevasta säännöksestä ja perustuslakivaliokunnan vakiintuneesta lausuntokäytännöstä.

Viitaten myös hallituksen esityksessä sanottuun (erityisesti ss. 22–23), maa- ja metsätalousministeriö katsoo edellä sanotuin perustein, ettei SEY Suomen Eläinsuojelun esittämää muutosta tuontivalvontalain 10 §:n 2 momenttiin tulisi eduskuntakäsittelyn kuluessa tehdä.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa 26.2.2026 nostettiin esiin kysymys Tullin valvonnan kustannuksista sekä Euroopan unionin lainsäädännön mahdollistamista joustoista (raivotautirokotus ja heisimatolääkitys). Asiantuntijakuulemisessa viitattiin myös Euroopan unionin lainsäädännön mukaiseen mahdollisuuteen asettaa kansallisia vaatimuksia eräiden muiden lemmikkieläinten kuin koirien, kissojen ja frettien muille kuin kaupallisille siirroille. Euroopan unionin lainsäädännön nojalla voidaan toimivaltaisen viranomaisen poikkeusluvalla myös tietyissä tilanteissa sallia sellainen lemmikkieläinten muu kuin kaupallinen siirto, joka ei täytä kaikkia Euroopan unionin lainsäädännön vaatimuksia.

**Valvonnan** osalta maa- ja metsätalousministeriö toteaa ensinnäkin, että Tulli valvoo lemmikkieläinten muita kuin kaupallisia siirtoja Euroopan unionin ulkopuolelta ja lemmikkieläinten kaupallisia sekä muita kuin kaupallisia siirtoja Euroopan unionin jäsenvaltioista saavuttaessa. Ruokavirasto valvoo Euroopan unionin ulkopuolelta kaupallisesti tuotavia lemmikkieläimiä ja lisäksi Ruokavirastolla on sisämarkkinoilla rinnakkainen valvontatoimivalta. Euroopan unionin ulkopuolelta saavuttaessa lemmikkieläin ja sen asiakirjat on aina esitettävä Tullille tarkastettavaksi. Euroopan unionin jäsenvaltiosta saavuttaessa Tulli voi tarkastaa lemmikkieläimen ja sen asiakirjat. Tulli valvoo lemmikkieläinten siirtoja osana muuta rajoitusten ja kieltojen valvontaa. Tulli valvoo kaikkiaan yli viittäkymmentä rajoitusta ja kieltoa.

Tullilta saatujen tietojen mukaan Tulli tarkasti vuonna 2024 yhteensä 14 747 lemmikkieläintä ja puutteita siirron ehdoissa todettiin näistä 291 eläimellä. Tämän valvonnan suorittaminen maksoi kokonaisuudessaan noin 540 000 euroa. Laskelma perustuu vuoden 2025 tilinpäätöstietoihin. Tullin kustannuslaskentamallin avulla lasketuissa tarkastuksien kustannuksissa on huomioitu myös Tullin yleiskustannukset, ei pelkkiä välittömiä tarkastuskustannuksia.

***Euroopan unionin lainsäädännön mahdollistamista joustoista*** eli toisin sanoen poikkeuksista voidaan säätää maa- ja metsätalousministeriön asetuksilla eläintautilain 51 §:n (Kansalliset täydentävät säännökset) ja 57 §:n (Kansallinen toimivalta Euroopan unionin tuontivaatimusten puuttuessa) nojalla. Eläintautilain 51 §:n nojalla voidaan säätää maa- ja metsätalousministeriön asetuksella toisesta jäsenvaltiosta muutoin kuin kaupallisesti siirrettävien nuorten lemmikkieläinten raivotautirokotuksia koskevasta poikkeuksesta. Mainitun pykälän nojalla voidaan säätää myös lemmikkikoirien heisimatolääkityksiä koskevista poikkeuksista silloin, kun lemmikkikoira siirretään Suomeen toisesta jäsenvaltiosta tai kolmannesta maasta taikka alueelta muutoin kuin kaupallisesti. Eläintautilain 57 §:n nojalla voidaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säätää kansallisia vaatimuksia eräiden muiden lemmikkieläinten kuin koirien, kissojen ja frettien muille kuin kaupallisille siirroille.

Edellä mainittujen joustojen soveltamisesta ja kansallisista vaatimuksista säädetään tällä hetkellä eräisiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisiin eläinten siirtoihin sovellettavista eläinterveyttä koskevista vaatimuksista ja poikkeuksista annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (328/2021) ja eräiden Euroopan unionin ulkopuolelta tuotavien eläinten, niiden sukusolujen ja alkioiden, eläinperäisten tuotteiden sekä eläintautien leviämisen riskiä aiheuttavien tavaroiden eläinterveyttä koskevista vaatimuksista ja poikkeuksista annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (330/2021). Mainittujen joustojen soveltamisesta ja kansallisten vaatimusten asettamisesta päätetään edellä mainittuihin, lemmikkieläinten muita kuin kaupallisia siirtoja koskeviin voimassa oleviin maa- ja metsätalousministeriön asetuksiin tehtävien muutosten valmistelun yhteydessä.

## 3. Lopuksi

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että lemmikkieläinten muille kuin kaupallisille siirroille asetettuja vaatimuksia koskevaa komission delegoitua asetusta ei ole vielä julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä eikä komission delegoidun asetuksen numero ole vielä tiedossa. Komission delegoidun asetuksen kuulemisaika on päättynyt neuvostossa ja asiaa käsitellään neuvostossa tämänhetkisten tietojen mukaan ennen maaliskuun puoliväliä. Komission delegoidun asetuksen lopullinen, virallinen nimi on kuitenkin tiedossa, mistä johtuen ***eläintautilain 49 §:n 1 momentin 7 kohdan*** säännös tulisi eduskuntakäsittelyn kuluessa muuttaa seuraavasti:

> Ruokavirasto päättää määräpaikan taikka määränpää-, alkuperä- tai kauttakulkujäsenvaltion toimivaltaisena viranomaisena yksittäistapauksessa eläinten tai tuotteiden siirron sallimisesta silloin, kun kyseessä on:
>
> — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
>
> 7) sellainen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin siirtoihin sovellettavien eläinterveyttä koskevien vaatimusten osalta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) XX/XX 15 artiklan b kohdassa tai 29 artiklassa tarkoitettu muussa kuin kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuva lemmikkieläinten siirto, joka ei täytä kaikkia sille säädettyjä vaatimuksia;
>
> — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Tuontivalvontalain 10 §:n 1 momenttiin sisältyy viittaus komission delegoituun asetukseen (EU) 2019/2122 lemmikkieläinten muiden kuin kaupallisten siirtojen virallista valvontaa koskevien tarkempien säännösten antamiseksi. Mainitun komission delegoidun asetuksen muutosta valmisteltiin tämän hallituksen esityksen valmistelun kuluessa ja vielä hallituksen esityksen antamisen jälkeen. Komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/2122 muutos on annettu vasta helmikuussa 2026. Annetussa komission delegoidussa asetuksessa sen artiklojen numerointi on muuttunut siitä, mikä oli tiedossa hallituksen esityksen antamisajankohtana. Artiklojen numeroinnin muutoksista johtuen ***tuontivalvontalain 10 §:n 1 momentti*** tulisi eduskuntakäsittelyn kuluessa muuttaa seuraavasti:

Tarkastusta ja näytteenottoa koskevasta virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista säädetään valvonta-asetuksen 9–15 artiklassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 täydentämisestä siltä osin kuin on kyse rajatarkastusasemilla tehtävästä virallisesta valvonnasta vapautetuista tietyistä eläinten ja tavaroiden luokista, matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin kohdistuvasta erityisestä valvonnasta ja luonnollisille henkilöille osoitetuista pienistä tavaralähetyksistä, joita ei ole tarkoitus saattaa markkinoille, sekä komission asetuksen (EU) N:o 142/2011 muuttamisesta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/2122 11, 11 a ja 11 b artiklassa.

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousministeriö katsoo, ettei tähän hallituksen esitykseen (HE 192/2025 vp) sisältyviä lakiehdotuksia tulisi eduskuntakäsittelyn aikana muuttaa muutoin kuin edellä mainitulta osin (eläintautilain 49 §:n 1 momentin 7 kohta sekä tuontivalvontalain 7 §:n 2 momentti ja 10 §:n 1 momentti).